

Regelverk for tilrettelegging i skolehverdagen pr februar 2019

Hvilke muligheter finnes og hvem har ansvar for hva?

Regelverket for hvem som har ansvar for tilrettelegging i skolen (Opplæringsloven og NAVs regelverk (folketrygdloven)) er innfløkt og endrer seg stadig.

Stort sett finner hjem, skole og kommune gode løsninger i fellesskap – noen ganger kan det være en hjelp å vite hvor man kan finne regelverk.

Under beskrives gjeldende regelverk for noen områder:

1. Tilrettelegging av skolebygning
2. Tilrettelegging av sittestilling (stol og pult)
3. Datautstyr til skolebruk
4. Tekniske hjelpemidler
 - 4.1 Småhjelpemidler
 - 4.2 Ortopediske hjelpemidler.
5. Regelverk for tilrettelegging i skolen for barn og unge med særskilte behov
6. Skoleskyss
7. Utgifter til skoleturer med mer
8. Leirskole og evt behov for assistent

Samarbeid med skolen og lokal ergo/ fysioterapeut, i forhold til hva som er aktuell tilrettelegging for deres barn og hva gjeldende regelverk er til enhver tid.

1. Tilrettelegging av skolebygning mm

”Ansvaret for at skolebygninger og miljøet for øvrig er tilpasset de funksjonshemmede skal hvile på henholdsvis kommuner og fylkeskommuner. Lærestedet skal være tilgjengelig. Her må skolen besørge god atkomst ved å montere for eksempel dørterskler, døråpnere, handikoptolett/spesialtolett og lignende. I denne sammenheng er det naturlig å henvise til plan- og bygningsloven, der skolebygg regnes som publikumsbygg med tilhørende bygningsmessige krav”.

<https://www.nav.no/rettskildene/Rundskriv/%C2%A7+10-8+Bortfall+av+rett+til+ytelser+etter+folketrygdloven+kapittel+10.241610.cms>

se også: Barn og unge med habiliteringsbehov – samarbeid mellom helse og utdanningssektoren og utdanningssektoren. Veileder fra helsedirektoratet 2015, kapittel 2 sentrale prinsipper side 10.

<https://helsedirektoratet.no/Lists/Publikasjoner/Attachments/1121/IS-2396%20Barn-og-unge-med-habiliteringsbehov-samarbeid-mellom-helse-og-omsorgssektoren-og-utdanningssektoren.pdf>

2. Tilrettelegging av pult og stol

«Skolemiljø

Når det gjelder skolens plikt til tilrettelegging av det fysiske miljøet til elevene, angis hovedregelen i opplæringslova § 9-3 sammenholdt med § 9a-2 tredje ledd: ”Alle elevar har rett til ein arbeidsplass som er tilpassa behova deira. Skolen skal innreias slik at det blir teke omsyn til dei elevane ved skolen som har funksjonshemmingar.”

Veilederen til opplæringslova kapittel 9a fremhever at skolen har ansvar for å tilrettelegge skoleforholdene både med utstyr, inventar og læremiddel, slik at enhver, også funksjonshemmede, skal kunne ta imot og ta del i undervisningen. Elevenes arbeidsplass skal være slik at den ikke gir eleven skader eller plager i skjelett, muskler eller sanseapparat, og at den ikke hindrer elevens læring. Aktuelle forhold her kan være den ergonomiske utformingen og tilpasningen av stolen og leseputten.

«Tre nivåer av tilrettelegging av pult og stol kan synliggjøres slik;

1. Ordinært utstyr – skolens ansvar (eksempelvis vanlige bord og stoler).
2. Standard utstyr med tilpasningsmuligheter – skolens ansvar (eksempelvis enkle kontorstoler med armlener og reguleringsmuligheter for sete og rygg, høyderegulerbart bord og lignende).
3. Spesialutstyr/ergonomiske tilpasninger av noe mer omfattende karakter og som det er urimelig at skolen har ansvar for – folketrygdens ansvar (eksempelvis der utstyret er tilpasset i en slik grad at det ikke kan brukes av andre elever eller at tilpasningene må anses overflødige ut fra øvrige elevers behov).»
For eksempel behov for fotbrett, vinkeljustering av sete, brems for å unngå fall i forflytninger, individuelt regulerbare armlen, spesialtilpasning av rygg og evt nakkestøtte, behov for elektrisk hev senk av setehøyde osv.

<https://www.nav.no/rettskildene/Rundskriv/%C2%A7+10-8+Bortfall+av+rett+til+ytelser+etter+folketrygdloven+kapittel+10.241610.cms>

3. PC til skolebruk

Kun hvis barnet har spesifikke lese og skrivevansker kan NAV gi tilskudd til vanlig PC / laptop til ksolarbeid. Les mer nedenfor.

Tilskudd til standard datautstyr til skolearbeid

Stortinget vedtok i Revidert Nasjonalbudsjett for 2014 at tilskuddsordning for stønad til PC for skoleelever med lese- og skrivevansker *skulle* innføres fra og med 1.8.2014.

Tilskuddsordningen skal gjelde for elever med spesifikke lese- og skrivevansker.

Tilskudd til datautstyr kan gis til elever med spesifikke lese- og skrivevansker, som dysleksi. PP-tjenesten, logoped eller lignende må dokumentere at det er et særskilt behov for PC.

Begrepene «Spesifikke lese- og skrivevansker» og «dysleksi» blir brukt om hverandre. Det er ikke et krav til at en dysleksidiagnose er eksplisitt uttalt, så lenge det er dokumentert at det foreligger spesifikke lese- og skrivevansker.

Ved spesifikke lese- og skrivevansker er det lese- og skrivevansken i seg selv som er hovedproblemet, i motsetning til generelle lese- og skrivevansker der vanskene har sitt opphav i noe annet. Det kan være konsentrasjon, atferdsvansker, forsinket språkutvikling, motorikk, redusert kognisjon/evne eller andre sykdommer.

Elever som har behov for datautstyr av andre grunner enn spesifikke lese- og skrivevansker, skal fortsatt få dekket dette av skolemyndighetene.

Det gis ikke tilskudd til datautstyr dersom behovet for PC kan dekkes gjennom andre stønadsordninger.

I henhold til opplæringslova § 3-1 niende ledd har skoleeier ansvaret for å holde elever i videregående skole med nødvendige trykte og digitale læremidler og digitalt utstyr som for eksempel PC. Det gis derfor ikke stønad til PC til elever i videregående opplæring.

Tilskuddsordningen innebærer at bruker ved innvilgelse av søknad får tildelt et fastlagt beløp til anskaffelse av standard datautstyr. Beløpet er 3 200 kroner.

Bruker må selv ta ansvaret for det utstyret som blir kjøpt. Det kan søkes om nytt tilskudd etter fire år.

særskilt om datautstyr punkt 3.4: <https://www.nav.no/rettskildene/Rundskriv/rundskriv-til-10-7-bokstavene-a-c-og-d-samt-annet-og-tredje-ledd>

Hvis barnet har behov for spesialutstyr som for eksempel spesialtastatur eller mus for å kunne betjene datamaskinen, kan dette søkes utprøvd og lånt via hjelpemiddelsentralen. Lokal ergo/ fysioterapeut kan bistå med vurdering og søknad.

<https://www.nav.no/no/Person/Hjelpemidler/Hva+har+du+vansker+med/lese-og-skrive>

4. Tekniske hjelpemidler

Folketrygdløven § 10.5-7

- "Hjelpemidler til bedring av funksjonsevnen i dagliglivet" (inkl i barnehage og skole). Nødvendige og hensiktsmessige. *For eksempel rullestol*
- "Hjelpemidler til trening, stimulering og aktivisering" (fritidshjelpemidler)

Hjelpemidler søkes og lånes ut fra fylkets Hjelpemiddelsentral. Individuelle hjelpemidler til bruk i skolen kan tas med ved overgang til ny skole. Fastmontert utstyr og pedagogisk utstyr må finansieres over skolens budsjett

4.1 Småhjelpemidler hjemme (eller på skolen?)

For eksempler kniv med vinklet skaft/ boksåpner til skolekjøkken, eller sklisikkert materiale til å legge under boka. Fra 1. januar 2014 ble det innført tilskuddsordning fra NAV for rimelige hjelpemidler spesielt utformet for personer med nedsatt funksjonsevne.

Hvis du har en varig funksjonsnedsettelse som medfører behov for småhjelpemidler kan du søke om et økonomisk tilskudd fra NAV. Tilskuddsordningen er ment å dekke de ekstraavgifter du har til rimelige tekniske hjelpemidler som ikke er en del av hjelpemiddelsentralens sortiment.

Du må søke skriftlig om tilskudd til rimelige hjelpemidler. Søknadsskjemaet finner du under «Skjema og søknad» til høyre i skjermbildet. Søknaden må beskrive funksjonsproblemene og gi en begrunnelse for hvorfor det er nødvendig med småhjelpemidler for å fungere i dagliglivet. Du må selv gå til innkjøp av produktene, og du kan søke nytt tilskudd etter fire år. Lokal ergoterapeut/ fysioterapeut kan bistå.

<https://www.nav.no/no/Person/Hjelpemidler/Tjenester+og+produkter/Hjelpemidler/tilskuddsordning-for-rimelige-hjelpemidler-sm%C3%A5hjelpemidler--368615>

Tilskuddet er ikke stort og i hovedsak bør det gå til barnets behov hjemme. Hvis barnet også trenger tilsvarende på skolen – må det kunne diskuteres som skolens ansvar. Jmfr punktet om gratis grunnskole opplæringsloven § 2-1 og § 2-15.

4.2 Ortopediske hjelpemidler

Ortopediske hjelpemidler omfatter ortoser, proteser, grepshjelpemidler. Legespesialist (ortoped/ fysikalskmedisin/ nevrologi) må begrunne og skrive søknad. Fastlege må henvise til spesialist.

For å få støtte til ortopediske hjelpemidler må du ha en varig (over to år) nedsatt funksjonsevne i armer, ben eller rygg. Hjelpemiddelet må være nødvendig for å opprettholde et alminnelig funksjonsnivå, og det må være rekvirert av godkjent spesialist. En forutsetning for at du skal få stønad er at en [leverandør som har rammeavtale med NAV](#) leverer det ortopediske hjelpemiddelet.

<https://www.nav.no/no/Person/Hjelpemidler/Hvor+trenger+du+hjelp/Dagligliv+og+fritid/ortopediske-hjelpemidler>

4.3 Varmehjelpemidler

Med kuldegrader øker behovet for varme. Noen medisinske tilstander kan gi rett til spesielle varmhjelpemidler fra Hjelpemiddelsentralen. "Det kan gis stønad til hansker/votter, sko/sokker og såler med varmeelement dersom vedkommende pga sykdom har vesentlig og varig innskrenket alminnelig funksjonsevne

Les mer:

<https://www.nav.no/no/Lokalt/More+og+Romsdal/NAV+Hjelpemiddelsentral+More+og+Romsdal/Lokal+informasjon/varme+hjelpemidler--398189>

5. Regelverk for tilrettelegging i skolen for barn og unge med særskilte behov.

5.1 Skoleskyss

«Elevar som på grunn av funksjonshemming eller mellombels skade eller sjukdom har behov for skyss, har rett til det uavhengig av avstanden mellom heimen og opplæringsstaden. Elevar som har plass i skolefritidsordninga, jf. opplæringslova § 13-7, og som på grunn av funksjonshemming eller mellombels skade eller sjukdom har behov for skyss, har rett til skyss til og frå skolefritidsordninga. Retten omfattar ikkje skyss i skoleferiane. Retten til skyss gjeld uavhengig av avstanden mellom heimen og skolefritidsordninga.» [Opplæringsloven § 7-3¹](#)

Noen relevante lovfortolkninger om skoleskyss finnes på Utdanningsdirektoratets sider, for eksempel disse:

<https://www.udir.no/regelverkstolkninger/opplaring/Leksehjelp/Regelverk-for-skolefritidsordningen-SFO/Skyss-til-skolefritidsordningen/>

<https://www.udir.no/regelverkstolkninger/opplaring/Skoleskyss/Skyss-for-elever-med-funksjonshemming-for-skoledagen-er-over/>

5.2 Utgifter til skoleturer, mm

Alle barn har rett og plikt til gratis offentlig grunnskoleopplæring, i følge opplæringsloven § 2-1 og § 2-15. Noen relevante lovfortolkninger finnes på Utdanningsdirektoratets sider:

"Det kan ikke kreves at elever eller foreldre skal dekke utgifter i forbindelse med grunnskoleopplæringen, eksempelvis utgifter til undervisningsmateriell, ekskursioner eller leirskoleopphold som er en del av undervisningen".

For eksempel hvis barnet må kjøres til skoletur fordi de ikke kan gå like langt som andre – eller må ha med seg spesialutstyr som må kjøres

<https://www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/finn-regelverk/etter-tema/Skoleskyss/Ansvar-for-transport-av-skiutstyr-for-elever-med-rett-til-skyss/>

5.3 Leirskole og evt behov for assistent.

Hvis skolen eller kommunen bestemmer at det skal gis leirskoleopphold, skal funksjonshemmede elever kunne delta på lik linje med funksjonsfriske. Kommunen/skolen må dekke kostnadene som er nødvendig for at de skal kunne delta, for eksempel til assistent.

Begrepet funksjonshemmet er ikke begrenset til fysisk skade eller sykdommer, og prinsippet må være at alle elever skal gis mulighet til å delta på leirskoleoppholdet.

Noen relevante lovfortolkninger finnes på Utdanningsdirektoratets sider:

<https://www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/finn-regelverk/etter-tema/Elever-med-sarskilte-behov/Leirskole-for-elever-med-funksjonshemming/>